

Aarde tot Aarde

TOEN IK IN de gevangenis zat, kreeg ik een woordenboek toegestuurd. Er zat een briefje bij. *Dit is het boek dat ik naar een onbewoond eiland zou meenemen.* Mijn lerares zou me nog meer boeken sturen, maar zoals ze had voorzien, zou dit boek van blijvende waarde blijken te zijn. Het eerste woord dat ik opzocht was 'uitspraak'. Ik had een onmogelijke uitspraak van zestig jaar te horen gekregen van een rechter die blijkbaar in een hiernamaals geloofde. Vandaar dat dit woord – met zijn luie tweeklank aan het begin, de strakke *k* aan het eind, die agressieve *a*'tjes, de sissende *s*, dit op twee gedachten hinkende rotwoord van slinks stekende letters rond een ingesloten menselijke *t* – voortdurend door mijn hoofd bleef spoken. Als ik dat woordenboek niet had gekregen, zou dat lichte woord dat zo zwaar op me drukte mij – of wat er nog van me over was na de vreemde streek die ik had geleverd – ongetwijfeld hebben verpletterd.

IK WAS OP een gevaarlijke leeftijd toen ik mijn misdaad beging. Hoewel ik al in de dertig was, klampte ik me nog steeds vast aan de lichamelijke activiteiten en geestelijke gewoontes van een tiener. Het was 2005, maar ik feestte alsof het 1999 was en ik zoop en snoof als een zeventienjarige, al probeerde mijn lever me er voortdurend van te doordringen dat ik meer dan tien teugellose jaren ouder was. Om allerlei redenen wist ik nog niet wie ik was. Nu ik

daar meer kijk op heb, kan ik er dit over zeggen: ik ben een lelijke vrouw. Niet het soort lelijk waarover mannen boeken schrijven of films maken waarin ik me plotseling ontpop tot een oogverblindende educatieve schoonheid. Ik ben niet van de leerzame momenten. En mijn schoonheid zit ook niet vanbinnen. Ik lieg met veel genoegen en ben er een kei in om mensen nutteloze dingen aan te smeren tegen prijzen die ze zich eigenlijk niet kunnen veroorloven. Uiteraard verkoop ik sinds ik gerehabiliteerd ben alleen woorden. Verzamelde woorden tussen twee kartonnen kaften.

Boeken bevatten alles wat het weten waard is, behalve wat er werkelijk toe doet.

DE DAG WAAROP ik mijn misdaad pleegde, zat ik onderuitgezakt aan de magere witte voeten van mijn liefje Danae, terwijl ik een innerlijke mierenkolonie het hoofd probeerde te bieden. De telefoon ging en Danae bracht hem naar haar oor. Ze luisterde en sprong gillend overeind, klemde de telefoon met beide handen vast en vertrok haar gezicht. Haar opengesperde ogen stonden vol tranen.

‘Hij is in Mara’s armen gestorven. O, God. Ze weet niet wat ze met zijn lichaam aan moet!’

Ze smeedt de telefoon weg en liet zich huilend en met haar spichtige armen en benen zwaaiend terug op de bank vallen. Ik kroop onder de salontafel.

‘Tookie! Tookie! Waar ben je?’

Ik hees mezelf op haar plompe kussens met elandopdruk en probeerde mijn radeloze schat te troosten, wiegde haar en drukte haar warrige gele haar tegen mijn schouder. Hoewel ze ouder was dan ik, was ze zo mager als een donzig kind. Toen ze zich tegen me aanvligde, begon mijn hart sneller te kloppen en werd ik haar schild tegen de wereld. Al is verdedigingswal misschien wel een betere omschrijving.

‘Het is al goed, je bent veilig,’ zei ik met mijn zwoelste stem. Hoe harder ze huilde hoe gelukkiger ik werd.

‘En vergeet niet dat je een enorme winnaar bent,’ zei ik, ingenomen met haar behoeftige gesnotter.

Twee dagen daarvoor had ze in het casino een zeldzaam groot bedrag gewonnen. Maar het was te vroeg om het over de prachtige toekomst te hebben. Danae greep naar haar keel, probeerde haar luchtpijp eruit te rukken, bonkte met haar hoofd op de salontafel. Vervuld van een bovennatuurlijke kracht sloeg ze een lamp stuk en probeerde zich met een plastic scherf te verwonden. Ook al had ze alles om voor te leven.

‘Fuck die jackpot. Ik wil hem! Budgie! O, Budgie, mijn tweelingziel!’

Ze duwde me van de bank.

‘Hij had bij mij moeten zijn, niet bij haar. Bij mij, niet bij haar.’

Dat gejammer hoorde ik al een maand. Danae en Budgie waren van plan geweest om er samen vandoor te gaan. Een totale overstijging van de werkelijkheid. Ze beweerden allebei dat ze in een nieuwe dimensie van lust terecht waren gekomen. Maar toen werden ze door de oude wereld afgestraft. Op een dag kwam Budgie weer bij zinnen en ging terug naar Mara, die helemaal niet zo’n slecht mens was. Zo was ze bijvoorbeeld met de drugs gestopt en clean gebleven. Dat dacht ik tenminste. Want nu leek het erop dat Budgies poging om weer normaal te worden niet was geslaagd. Hoewel het normaal is om dood te gaan.

Danae jankte met gierende uithalen.

‘Ze weet niet wat ze met zijn lichaam aan moet? Waar slaat dat godverdomme op?’

‘Je bent buiten jezelf van verdriet,’ zei ik.

Ik gaf haar een theedoek voor haar tranen. Het was dezelfde theedoek waarmee ik had geprobeerd de mieren dood te maken, ook al wist ik dat ik hallucineerde. Ze hield de doek tegen haar ge-

zicht en wiegde heen en weer. Ik probeerde niet naar de geplette mieren te kijken die langs haar handen omlaagrolen. Ze friemelden nog met hun pootjes en bewogen hun tere voelsprietten. Danae werd door een gedachte overvallen. Ze huiverde en versteende. Ze draaide haar hoofd naar me toe, keek me met haar grote rode ogen aan en sprak de volgende onrustbarende woorden: 'Budgie en ik zijn één. Eén lichaam. Ik moet zijn lichaam hebben, Tookie. Ik wil Budgie, mijn tweelingziel!'

Ik sloop naar de ijskast en pakte een biertje. Ik bracht het naar haar toe. Ze sloeg mijn arm weg.

'Dit is een moment om ons hoofd erbij te houden en superscherp te blijven!'

Ik klokte het biertje naar binnen en zei dat het juist een moment was om naar de kloten te gaan.

'We zijn al naar de kloten! Het is belachelijk dat zij, die hem een jaar lang seks heeft geweigerd, zijn goddelijke lichaam heeft.'

'Hij had een heel gewoon lichaam, Danae. Hij was bepaald geen god.'

Mijn boodschap kwam niet aan en de mieren waren vuurmieren, ik krabde mijn armen zowat open.

'We gaan erheen,' zei Danae. Haar ogen waren inmiddels knalrood. 'We stormen naar binnen als een stel mariniers en dan brengen we hem thuis.'

'Hij is thuis.'

Ze bonkte op haar borst. 'Hier, hier bij mij is hij thuis.'

'Ik ga maar eens.'

Ik kroop naar de kapotte deur. Toen kwam de aap uit de mouw.

'Wacht. Tookie. Wil je me helpen Budgie naar huis te halen? Als je hem hierheen brengt, krijg jij het prijzengeld. Dat is ongeveer het jaarsalaris van een leraar, liefde. Of een schoolhoofd. 26.000.'

Ik bleef als aan de grond genageld op handen en knieën op de kleverige deurmat zitten en dacht na. Danae voelde hoe verrast ik

was. Ik draaide me om, rolde me op mijn rug en keek omhoog naar haar omgekeerde suikerspinroze gezicht.

'Je mag het zo hebben, Tookie. Help me alsjeblieft.'

Ik had zoveel in haar gezicht gezien. Ik had de vonk zien oplichten, de reuzenraderen van zilverpapier, en meer. Ik had de vier winden over de groene wijdmazige wereld zien jagen, de bladeren samengeperst zien worden tot een bedrieglijk weefsel dat me het zicht ontnam. Maar ik had nooit eerder meegemaakt dat Danae me geld aanbood. Nog geen dollar. En met dit bedrag zou ik voor mezelf kunnen beginnen. Het was verwarrend, ontroerend, en de ingrijpendste gebeurtenis die ooit tussen ons had plaatsgevonden.

'O, lieverd.' Ik sloeg mijn armen om haar heen. Ze hijgde als een schattig jong hondje en opende haar natte pruilerige mond.

'Je bent mijn beste vriendin. Jij kunt dit voor me doen. Jij kan Budgie daar weghalen. Mara kent je niet. Ze heeft je nog nooit gezien. En je hebt de beschikking over een koelwagen.'

'Niet meer. Ik ben ontslagen bij North Shore Foods,' zei ik.

'Nee!' riep ze. 'Waarom?'

'Ik droeg het fruit soms op mijn lijf.'

Ik had weleens meloenen en dergelijke in mijn beha gestopt als ik de groenten afleverde. Een komkommer in mijn broek. Was dat nou zo erg? Mijn gedachten sloegen op hol. Ik had de sleutels gekopieerd, dat deed ik altijd als ik een nieuw baantje had. Na het onvermijdelijke ontslag gaf ik de originele sleutels terug. De gekopieerde sleutels bewaarde ik in een sigarenkistje, allemaal met een duidelijk labeltje eraan. Aandenkens aan mijn arbeidsverleden. Gewoon een gewoonte. Zonder kwade bedoelingen.

'Weet je, Danae, volgens mij heb je daar een ambulance of een lijkwagen of zo voor nodig.'

Ze streelde mijn arm, op en neer, in een verleidelijk ritme.

'Maar Tookie! Luister. Luister goed!'

Ik was afgeleid. De streling was zo fijn. Uiteindelijk wist ze mijn

blik te vangen en begon ze tegen me te praten alsof ik het onredelijke kind was.

‘Oké, Tookie, liefje? Mara en Budgie zijn samen weer gaan gebruiken en hij is overleden. Als je nou een nette jurk aantrekt? Dan laat ze je hem vast wel in de koelwagen laden.’

‘Danae, die koelwagens zijn beschilderd met pruimen met spek of biefstuk met sla.’

‘Zorg dan dat ze de wagen niet ziet! Je haalt hem daar gewoon weg en laadt hem in. In gekoelde...’

Danae stokte even. Ze snotterde als een kleuter.

‘In gekoelde toestand blijft hij goed. En dan het geld...’

‘Ja.’

Mijn hersens kregen een door dollartekens veroorzaakte adrenalineboost en mijn gedachten tuimelden over elkaar heen. Ik voelde de neuronen knetteren.

‘Jij bent groot. Je kunt hem makkelijk optillen. Budgie is vrij tenger,’ zei Danae vleierig.

Ik zei dat Budgie zo schriel was als een kerkrat, maar wat ik zei liet haar koud. Ze straalde door haar tranen heen, omdat ze wist dat ik bereid was om te doen wat ze wilde. Op dat moment nam het baantje dat ik toen had het over. Contractenlezer. Dat was ik destijds. Een parttime juridisch medewerker die contracten nalas en de voorwaarden definieerde. Ik zei tegen Danae dat ik de overeenkomst zwart op wit wilde. Door ons allebei ondertekend.

Ze liep meteen naar de tafel en schreef iets op. Daarna deed ze nog iets beters. Ze schreef de cheque uit met al die nullen en wapperde ermee in mijn gezicht.

‘Trek je jurk aan. Knap jezelf op. Haal Budgie en die cheque is van jou.’

Ze bracht me naar North Shore. Ik liep naar de opslagloods. Een kwartier later reed ik weg met een bestelbusje. Ik droeg hoge hakken, een pijnlijk strak zwart cocktailjurkje en een groen jasje.

Mijn haar was achterovergekamd en in de haarlak gezet. Danae had me haastig opgemaakt. Ik had er in geen jaren zo goed uitgezien. Ik had een opschrijfboekje en een multomap bij me die ik uit de stapel huiswerk van Danaes dochter had getrokken. In mijn handtas zat een pen.

Wat zou Danae met Budgie doen als ze hem eenmaal had? Terwijl ik stevig doorreed stelde ik mezelf die vraag. Wat gaat ze in hemelsnaam met hem doen? Een antwoord had ik niet. De mieren kropen weer onder mijn huid.

• • •

BUDGIE EN MARA woonden in een oud, vervallen huisje even ten westen van het casinostadje Shageg, net over de grens van Minnesota met Wisconsin. Ik parkeerde verderop in de straat, waar de koelwagen niet zo opviel. Een bastaardpitbull die vlak naast het huis achter een gaasomheining lag, tilde zijn kop op. Hij blafte niet, wat me de kriebels gaf. Ik had zo mijn ervaringen met onverhoedse verrassingsaanvallen. Maar hij liet zijn kop weer zakken en richtte zijn doffe ogen omhoog toen ik op de bel drukte, die in betere tijden moest zijn geïnstalleerd. Binnen klonk een beschaafd gejammer. Mara rommelde aan de deur en gooide hem wijd open.

Met een medelijdende blik keek ik in haar gezwollen roodomrande ogen.

‘Gecondoleerd.’

We grepen elkaars hand en verstrengelden onze vingers, zoals vrouwen doen, om via onze gescheurde nagels emoties uit te wisselen. Mara klonk vreemd genoeg heel overtuigd voor iemand die niet wist wat ze met een dode aan moest. Ze schudde haar warrige retro Joan Jett-kapsel. Ze bleek zo haar redenen te hebben.

‘Ik heb er natuurlijk wel aan gedacht om de brandweer te bellen,’ zei ze. ‘Maar ik wilde geen sirene! Hij ligt er zo vredig en te-

vreden bij. En ik heb een hekel aan rouwcentra. Mijn stiefvader was begrafenisondernemer. Ik wil niet dat Budgie vol conserveermiddelen wordt gespoten en op een wassen beeld gaat lijken. Het leek me beter het gewoon aan het universum over te laten... een paar telefoontjes te plegen...'

'Omdat je wist dat het universum zou antwoorden,' zei ik. 'Teruggeven aan de natuur is de natuurlijke manier.'

Ze deed een stap opzij en ik liep naar binnen. Ze keek me met haar onschuldige groenbruine ogen aan. Ik gaf haar een ernstig, meelevend knikje en schoot in de verkoopmodus, waarin alles wat er uit mijn mond komt wordt ingegeven door mijn instinct voor wat de koper werkelijk wil. Aan de ene kant maakt mijn doorleefde gezicht me betrouwbaar. Aan de andere kant is het de reden dat ik het mensen altijd naar de zin probeer te maken. Maar hoe je het ook bekijkt, ik ben er vooral goed in om op de diepste wensen van anderen in te spelen. Ik liet me leiden door Mara's vragen.

'Wat bedoel je precies met teruggeven aan de natuur?'

'We gebruiken geen chemicaliën,' antwoordde ik. 'Het is allemaal biologisch afbreekbaar.'

'En dan?'

'Een terugkeer naar de aarde. Zoals onze psychospiritualiteit het heeft bedoeld. Vandaar onze naam: Aarde tot Aarde. En bomen. We omringen de overledene met bomen. Zodat er een groene oase ontstaat. Ons motto is: onder de groene zoden. Dan kunnen de nabestaanden daar in alle rust komen gedenken.'

'Waar is dat precies?'

'Als de tijd rijp is zal ik je erheen brengen, maar op dit moment moet ik Budgie assisteren bij het begin van zijn reis. Kun je me bij de ontslapene laten?'

Ik kromp ineen bij het woord 'ontslapene'. Legde ik het er niet te dik bovenop? Maar Mara liep al voor me uit.

HET ACHTERKAMERTJE in het huis van Mara en Budgie stond volgestouwd met uitgepakte handelswaar – het leek erop dat ze een probleem hadden waarbij ik wel zou kunnen helpen, maar dat was van later zorg. Budgie lag met openhangende mond op een paar smoezelige kussens en staarde verbijsterd naar een stapel plastic bakjes in de hoek. Hij zag eruit alsof hij zich stilletjes dood had gepiekerd. Ik overhandigde Mara een paar formulieren. Het waren toestemmingsformulieren voor de schoolreisjes van Danaes dochter, die ik in de gauwigheid van tafel had gegrist. Mara las ze zorgvuldig door en ik probeerde mijn paniek te verbergen. Er zijn niet veel mensen die officiële papieren daadwerkelijk lezen; ik heb weleens het idee dat ik de enige ben, maar dat kwam natuurlijk door mijn werk. En sommige mensen doen alsof en lezen alleen met hun ogen, niet met hun hersens. Dat deed Mara. Ze huiverde toen ze Budgies naam op het stippelijntje invulde. Daarna zette ze met mistroostige vastbeslotenheid haar handtekening onderaan de formulieren, stevig drukkend op de pootjes van de m. De ernst van het gebaar greep me aan. Ik ben niet van steen. Ik liep naar het busje en zocht achter de koelinstallatie naar het zeildoek dat daar hoorde te liggen. Ik liep ermee terug het huis in en spreidde het uit naast Budgies lijk. Hij was nog niet helemaal stijf en droeg een shirt met lange mouwen onder een gescheurd pseudovintage Whitesnake-t-shirt. Ik rolde hem in het zeil en kreeg het voor elkaar om zijn benen te strekken en zijn armen over zijn borst te vouwen alsof hij een volgeling van Horus was. Ik drukte zijn vragende ogen dicht en ze bleven gesloten. Gewoon doorgaan, voelen is voor later, dacht ik terwijl ik al die handelingen verrichtte. Maar toen ik met mijn vingers zijn oogleden aanraakte, kreeg ik het toch moeilijk. Om voor eeuwig van het antwoord verstoken te blijven. Ik had iets nodig om zijn mond dicht te houden. In het busje lag alleen een spanband.

'Mara,' zei ik, 'heb je liever dat ik een professioneel lint uit de auto haal, of heb je misschien een sjaaltje of iets dergelijks dat je

Budgie als teken van liefde mee zou kunnen geven naar het hiernaamaals? Liefst niet met bloemmotief.'

Ze gaf me een lange sjaal van blauwe zijde met sterren erop.

'Die heb ik van Budgie gekregen toen we onze trouwdag vierden,' zei ze heel zacht.

Dat verraste me, want voor zover ik wist was Budgie een gierigaard. Misschien was die sjaal een goedmakertje van een schuldbeust teruggekeerde echtgenoot. Ik bond de sjaal om Budgies hoofd om zijn kin omhoog te houden, deed een stap naar achteren en vroeg me af of ik mijn roeping had gemist. Plotseling zag hij eruit alsof hij een bovennatuurlijke wijsheid bezat. Alsof hij zich tijdens zijn leven alleen maar als een klootzak had voorgedaan, terwijl hij eigenlijk een sjamaan was.

'Het is net of hij alwetend is,' zei Mara geïmponeerd.

Onze vingers verstrengelden zich weer. De hele situatie begon beladen te worden. Ik stond op het punt van breken en had Budgie daar bijna achtergelaten. Had ik dat maar gedaan. Maar de immer betrouwbare verkoper in me nam het over en zette de vertoning voort.

'Oké, Mara, Budgie is klaar om aan de volgende fase van zijn reis te beginnen en dat gaat doorgaans beter als de nabestaande een kop thee neemt en de overledene gedenkt. Je wilt hem natuurlijk niet ophouden.'

Mara boog zich over haar man en kustte hem op zijn voorhoofd. Daarna richtte ze zich op, haalde diep adem en liep naar de keuken. Ik hoorde water stromen, naar ik aannam in een waterkoker, en ik bracht Budgie in de draagpositie die brandweermannen gebruiken. Terwijl Mara theezette, liep ik met hem naar buiten, langs de depressieve bastaardpitbull, en legde hem achter in de koelwagen. Ik moest mijn pumps uitschoppen en de laadruimte inklimmen om hem naar binnen te trekken. De adrenaline hielp, al scheurde wel mijn jurk uit. Ik kroop achter het stuur en reed naar Danae.

Ze stond me op de veranda op te wachten. Ik stapte uit. Ze kwam op me afgerend, maar voordat ik haar Budgie gaf wreef ik mijn duim en wijsvinger langs elkaar. Ze haalde de cheque uit de achterzak van haar spijkerbroek, maar zei dat ze hem eerst wilde zien. Ze likte langs haar weke lippen en glimlachte. Alsof je een steen omdraaide.

Mijn liefde voor Danae gleed van me af als een oude huid. Soms maakt een ander je iets duidelijk. Alles. Budgie had een bedachtzame waardigheid over zich gekregen. Danae was bizar enthousiast. Ik kon die twee dingen niet met elkaar rijmen. We liepen naar de achterkant van de koelwagen. Ik boog me naar binnen en trok het zeil naar me toe, maar weerhield me ervan om naar Budgie of Danae te kijken. Ze gaf me de cheque en klom naast hem in de laadruimte. Ik controleerde of de cheque naar behoren was ondertekend en liep toen opgelucht bij het busje vandaan. Wat ik daarna deed bewijst dat ik geen professionele lijkenrover ben, zoals de beschuldiging later luidde. Ik vertrok. Ik gooide de sleutels op de voorstoel van het busje, kroop in mijn oude Mazda'tje en ging er als de wiedeweerga vandoor. Ik had haar natuurlijk moeten helpen Budgie haar huis binnen te dragen. Ik had de koelwagen ongezien weer in de opslagloods moeten zetten. Wacht. Ik had Budgies lijk nooit mee moeten nemen. Dat ik het lijk in de koelwagen heb achtergelaten, heeft me uiteindelijk de das omgedaan.

Dat, en dat ik niet onder zijn oksels heb gekeken. Maar goed.

Het was nog steeds pas vroeg in de middag, dus reed ik linea recta naar de bank om de cheque op mijn rekening te storten. Min het bedrag dat mijn rekening zou dekken tot de cheque was overgeschreven. Zestig dollar. Met die twintigjes in mijn portemonnee reed ik verder, terwijl ik de gebeurtenis van me af probeerde te zetten en mezelf opdroeg diep adem te halen en niet meer achterom te kijken. Ik ging naar het steakhouse / café dat ik altijd bezocht als